

Startside>Anlæggelse af retssag>Retssystemerne i EU og de enkelte lande>Retssystemer i de enkelte lande

Национални съдебни системи

Bulgarien

Този раздел предоставя информация за българската съдебна система.

Организация на правораздаването - съдебна система

Правораздаването в България е триинстанционно. Съдилищата са държавни органи, на които са възложени правораздавателни функции по граждански, наказателни и административни дела.

В България има следните съдилища:

Районни – 113

Окръжни – 28

Административни – 28

Специализиран наказателен съд -1

Апелативни – 5

Апелативен специализиран наказателен съд - 1

Военни – 3 (Към момента действащите военни съдилища са 3 – Военен съд – Пловдив, Военен съд - Сливен и Военен съд – София. С решение на ВСС са закрити военните съдилища в гр. Плевен и гр. Варна) .

Военно-апелативен съд - 1

Върховен касационен съд - 1

Върховен административен съд – 1

Администрация на съдилищата

Организацията и дейността на съдилищата в България са уредени в Закона за съдебната власт, който урежда устройството и принципите на дейността на органите на съдебната система и взаимодействието помежду им, както и взаимодействието между органите на съдебната власт и органите на законодателната и на изпълнителната власт.

Съгласно Закона за съдебната власт, обн. ДВ, бр. 64/2007 г. Висшият съдебен съвет е висш административен орган за управление на съдебната власт, който представлява съдебната власт и осигурява нейната независимост, определя състава и организацията на работа на съдебната власт и осъществява управление на дейността ѝ без да засяга независимостта на нейните органи.

Висшият съдебен съвет определя броя на съдебните райони и седалищата на районните, окръжните, административните и апелативните съдилища по предложение на министъра на правосъдието, а на военните съдилища – съгласувано с министъра на отбраната.

Районите на районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища могат да не съвпадат с административно-териториалното деление на страната.

Видове съдилища - кратко описание

Районни съдилища (РС) - районните съдилища са основните съдилища, които разглеждат делата като първа инстанция. Решенията им подлежат на обжалване пред съответния окръжен съд.

Окръжните съдилища (ОС) - окръжните съдилища действат като първо- и второинстанционни . Те разглеждат като първа инстанция точно определена категория дела, характеризиращи се с по-висок материален интерес или значимост на обществените отношения, до които се отнасят. Като втора инстанция (въззивна) инстанция окръжните съдилища действат при разглеждане на решения, постановени от районите съдилища.

Административни съдилища - На административните съдилища са подведомствени всички дела по искания за: издаване, изменение, отмяна или обявяване на нищожност на административни актове; обявяване на нищожност или унищожаване на споразумения по Административно-процесуалния кодекс; защита срещу неоснователни действия и бездействия на администрацията; защита срещу незаконно принудително изпълнение; обезщетения за вреди от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на административни органи и длъжностни лица; обезщетения за вреди от принудително изпълнение; обявяване на нищожност, обезсилване или отмяна на решения, постановени от административните съдилища; установяване неистинността на административни актове по Административно-процесуалния кодекс.

Всеки може да предяви иск, за да установи съществуването или несъществуването на едно административно право или правоотношение, когато има интерес от това и не разполага с друг ред за защита.

Делата се разглеждат от административния съд, в района, на който е седалището на органа, издал оспорения административен акт, а когато то е в чужбина - от Административен съд - град София.

Не подлежат на съдебно обжалване административните актове, с които непосредствено се осъществяват външната политика, отбраната и сигурността на страната, освен ако в закон е предвидено друго.

Други специализирани съдилища

Военният съд разглежда като първа инстанция наказателни дела за престъпления, извършени от военнослужещи, генерали, офицери и лица от сержантския и редовия състав от други министерства и ведомства и граждански лица на служба в Министерството на отбраната, в Българската армия и в структурите на подчинение на министъра на отбраната, в Националната служба за охрана, в Националната разузнавателна служба, при или по повод изпълнение на службата им. За тези дела второинстанционен съд е Военно-апелативният съд. Компетентността на военните съдилища е определена с Наказателно-процесуалния кодекс. Те са със статут на ОС.

Военно-апелативният съд е един и разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на военните съдилища от цялата страна.

Апелативният съд (АС) разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу първоинстанционните актове на окръжните съдилища в неговия съдебен район.

Специализираният наказателен съд е приравнен на окръжен съд, със седалището в гр. София. Компетентността на специализирания наказателен съд се определя със закон. В чл. 411а от Наказателно-процесуалния кодекс са изчерпателно изброени дела за престъпления, които са подсъдни на Специализирания наказателен съд - основно извършени от организирани престъпни групи или по поръчение на такива.

Апелативният специализиран наказателен съд разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на специализирания наказателен съд.

Върховният касационен съд (ВКС) е висша съдебна инстанция по наказателни и граждански дела. Неговата юрисдикция се разпростира върху цялата територия на Република България. Той осъществява и върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите от всички съдилища. Седалището на Върховния касационен съд е в гр. София.

Върховният административен съд (ВАС) осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите в административното правораздаване.

Той разглежда жалби и протести срещу актове на Министерския съвет, министър-председателя, заместник министър-председателите, министри, ръководители на други ведомства, непосредствено подчинени на Министерския съвет, актове на Висшия съдебен съвет, актове на Българската народна банка, актове на областните управители, както и други актове, посочени в закон; произнася се по спорове за законосъобразността на подзаконовите нормативни актове; проверява като касационна инстанция съдебни актове, постановени по административни дела и разглежда молби за отмяна на влезли в сила съдебни решения по административни дела.

Арбитражен съд при Българска Търговско-промишлена палата (АС при БТПП)

АС при БТПП разрешава граждански спорове, както и спорове за попълване празнини в договори или приспособяването им към нововъзникнали обстоятелства, независимо от това, дали седалището или местожителството на едната или и на двете страни е в РБългария.

Конституционен съд на Република България

Българският [Конституционен съд](#) гарантира необратимостта на демократичните процеси в България, чието осъществяване Конституцията цели. Този съд не е част от съдебната система, а е независим орган, който черпи правомощия пряко от Конституцията и действа по силата на специален закон. В това отношение особен обществен и международен резонанс придобиха неговите решения за защита на правата и законните интереси на гражданите, разделението на властите, неприкосновеността на частната собственост, свободната стопанска инициатива, независимостта на средствата за информация и забраната за цензура, съответствието на Рамковата конвенция за защита на националните малцинства с Конституцията и други.

Правна база данни

Всеки един съд в България разполага с интернет страница, на която може да бъде намерена информация за структурата и дейността на съда, както и информация за текущи или вече приключили дела.

На интернет страницата на [Висшия съдебен съвет](#) може да бъде намерен подробен списък със съдилищата в България, както и техните адреси и интернет страници (достъпни само на български език).

Основни интернет страници на съдилищата са:

[Софийски районен съд](#) (СРС)

[Софийски градски съд](#) (СГС)

[Софийски окръжен съд](#) (СОС)

[Специализиран наказателен съд](#) (СпНС)

[Софийски апелативен съд](#) (САС)

[Военно апелативен съд](#)

[Апелативен специализиран наказателен съд](#) (АСпНС)

[Върховен административен съд](#) (ВАС)

[Върховен касационен съд](#) (ВКС)

[Конституционен съд](#)

Електронни бази данни със законодателство са:

[Платени](#)

[Апис](#)

[Сиела](#)

[Юридическа енциклопедия](#)

[Безплатни](#)

[Лекс](#)

[Електронен държавен вестник](#)

Други полезни интернет страници с правна информация:

[Народно събрание](#)

[Министерски съвет](#)

[Министерство на правосъдието](#)

[Висш съдебен съвет](#)

Последна актуализация: 29/06/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.